

Myrsky ja päivänpaiste

Lukemisia lapsille. Viides nide (1931).

Zacharias Topeliuksen näytelmä

Uudenkaarlepyyn viikko 2018

Tämä versio on Uudenkaarlepyyn kirjaston henkilöstön muokkaama.

Olipa kerran Lempi Päivänpaiste. Hän oli pieni, valkoisiin puettu tyttö ja päässä hänellä oli vaaleanpunainen huivi. Hänen isällensä, auringon kuninkaalla, oli monta lasta, joita hän lähettelee lämmittämään kiertotähtiänsä ja kuitansa, ja Lempi oli hänen maatyttönsä. Eräänä aamuna hän sanoi Lempille Lennä, Lempi Päivänpaiste, ja hanki itsellesi olinsija maan päällä! Lempi lensi ja lensi: Merkuriuksesta Venukseen, Venuksesta kuuhun ja kuusta maahan. Kahdeksassa minuutissa matka oli tehty. Mutta kun Lempi pääsi maan ilmapiiiriin, oli edessä raskaita pilviä kuin muurina. Kyllä hän tiesi, kuka ne kokoon oli puhallut. Kukas muu kuin Urho Myrsky? Ja sen herran Lempi tunsu hyvin. Eipä ollut vallattomampaa poikaa maan ja taivaan välillä. Miten Lempi saisi pilvet hajoamaan? Mutta mitä enemmän niitä Lempi katsoi, sitä enemmän ne väistyivät syrjään, ja viimein Lempi pääsi maan päälle. Mutta mitä nyt Lempi ryhtyisi tekemään? Lumen syöminen kävisi ajan pitkään ikäväksi: se on ihan kuin vesivelliä ilman rusinoita... Jospa hän tuudutaisi pajupensaansa henkiin? Hän otti oksan pajupensaasta ja lauloi sille

Uinu, paju pienoisin
talven aika viel' on,
vielä uinuu kukatkin
ruusun sekä kielon.
Viel' ei kevätpäivää näy
viel' ei tuomi terttuun käy.
Uinu, paju pieni
talven aika viel' on.

Lempi katseli pajunokkaa, ja nesteet alkoivat virrata sen kuoren alla ja pajuoksa rupesi tuntumaan lämpimältä. Lempi jatkoi lauloilua:

Päivän silmä vartioi,
uinut kevään kehtoon.
Kohta metsä vihannoi,
puhkee kielot lehtoon.
Päivä vain kun valvattaa,
paju pieni lehvät saa.
Päivän silmä vaalii,
unnut kevään kehtoon.

Kun Lempinlaulu oli loppu hän yhtäkkiä kuului melua mäntyjen latvoista. Se oli UrhoMyrsky.

- Hei, pois tieltä, ristut ja männynkävyt! huusi Urho. En siedä kuhnailemista. Maailma on kilpikonna, kyllä minä panen sen jalat liikkeeseen! Sitten hän näki Lempiä.
- Kas, kas! sanoi Urho. Lempi Päivänpaiste on taaskin nähnyt hyväksi kunnioittaa maatamme korkealla läsnäolollansa, han jatkoi. Mitenkä pääsit pilvien läpi, pikku nuppuni?
- Tulimpa kuin tulinkin sinun kiusaksesi, Lempi vastasi. Luulit varmaankin olevasi niin hirmuisen vahva, mutta onpa joku sinuakin vahvempi.
- Enpä usko! huudahti Usko. Kuka se joku sitten olisi? hän kysyi Lempiltä.
- Minä, Lempi vastasi ja katsoi Urhoa suoraan silmiin.
- Ha ha! nauroi Urho. Sinäkö? Sepä hassua! No, koska olet niin vahva, niin koetapas vetää sormikoukkua kanssani, hän jatkoi.
- Kiitos paljon, en viitsi, Lempi vastasi. Mutta pannaanko vetoa? hän jatkoi. Urho ravisteli päätään ja vastasi: Etkö tiedä, että minä jaksan kaataa suurimmatkin metsät?
- Mutta minä nostan ne maasta pystyyn, Lempi vastasi.
- Minä vyörytän valtameren aallot pilviin, Urho sanoi kerskaille.
- Mutta minä voin tynnyttää meren, Lempi sanoi rauhallisesti.
- Minä kokoilen pilviä, Urho sanoi.
- Ja minä ne hajoitan, Lempi sanoi.
- Minä peitän maan lumikinoksiin, Urho sanoi ylpeänä.
- Ja minä sulatan lumen, Lempi jatkoi.
- Minä surmaan...Urho aloitti.
- Ja minä herätän henkiin, Lempi lopetteli. Urho katsoi Lempeä kiukkuisesti.
- Kas, kas, pienokaista, miten suurelliseksi hän nyt on sukeutunut! hän sanoi ärtyneesti.
- En kehu, Lempi vastasi. Minua huvittaa vaan suurisuisten kerkailijain kukistaminen.
- No, mitä pannaan vetoa? Urho kyseli.
- Lempi osoitteli maantielle. Tiellä tuli köyhä mummo ja ympärilleen hän oli käärinyt vanhan turkkiinsa. Häntä paleli aivan kamalasti.
- Se meistä on väkevämpi ja voittaa vedon, joka saa riistetyksi mummolta turkin, Lempi sanoi Urholle.
- Hyvä, hyvä, vastasi Urho, ja meni mummon luo.
- Kuules, akka! hän huusi mummolle. Mistä olet turkin varastanut?
- Hän alkoi tanssia mummon ympäri ja mummo veti turkkiinsa paremmin ympärilleen.
- Hyväinen aika, mummo vastasi, minä olen rehellinen mummo parka! En ole ikänäni mitään varastanut. Turkki on aivan omatekoinen turkkini. Tottapahan itse tiedän, että se on saatu sarvipässistä, joka puski itsensä kuoliaaksi viisitoista vuotta sitten.
- Siitä minä vähät, Urho vastasi vihaiseksi. Minä tahdon turkkisi, ja jos et anna sitä hyvällä, niin ravistelen sinua, että villatukot lumihiutaleina ympärilläsi lentelevät.
- Auttakaa, mummo huusi, täällä on rosvoja metsässä!

Urho rupesi ravistelemaan mummoa ja yritti ottaa mummolta turkki. Mutta mummo ponnisteli vastaan ja raapi Urhoa kynsillään. Urho päästi mummon irti ja mummo kääri turkin vielä paremmin ympärilleen.

- Tyhjän sait siitä, puhuri! hän sanoi Urholle. Hui, miten on kylmä, aivan on sielu jäätyä köyhältä ihmisraukalta, hän jatkoi täristen.

Lempi taputteli mummoa olkapäälle.

- Onko sinulla hyvin vilu, mummo parka, hän kysyi mummolta.

- Koskeeko se sinuun! mummo vastasi ärsyneesti. Anna minun olla rauhassa.

- Ha, ha, Lempi Päivänpasite, turhaa vaivaa näet, Urho naureskeli.

Lempi käänsi mummon päin ja katsoi häntä.

- Olet niin yksin, hän sanoi mummolle. Ei kukaan koko maailmassa huoli sinusta.

Onko sinulla nyt lämpimämpi?

- Hmm... vähän parempi on, mummo vastasi. Mutta se tulee vain turkista, hän sanoi vakavasti.

Lempi katsoi häntä silmiin ja sanoi: Niin, luultavasti se tulee turkista. Mummo raukka, hän jatkoi, sinä olet kärsinyt paljon talvella.

Mummo huokasi ja vastasi:

- Kyllähän tuota saa kärsiäkin. Puita on kyllä metsässä, mutta ruuan puoli ei ollut juuri kehuttava. Hän huokasi vielä kerran ja katsoi Lempiä suoraan silmiin.

- Oikein sydämeni lämpiää, kun katselet minua noilla iloisilla silmilläsi, hän sanoi ja hymyili Lempile.

- Se tulee turkista, Lempi vastasi. Mutta se varmaankin oli hyvä pässi, jota sinä rakastit, koska se viisitoista vuotta kuoltuansakin vielä lämmittää sinua, hän totesi hymyillen.

- Niin, tietysti, mummo vastasi. Kyllä turkista on hyötyä kylmällä. Mutta välistä se on melkein liiankin lämmin näin kevätpuoleen. Puh, hän jatkoi, välistä oikein hiottaa.

- Älä häntä usko, Urho sanoi mummolle. Lempi on veitikka ja narraa turkin päältäsi!

- Ole vaiti, puhuri, mummo vastasi. Niin paljon minä toki itsekin ymmärrän, että osaan eroittaa palelemisen ja hikoilemisen.

Hän katsoi Lempiä silmiin ja jatkoi:

- Kas, miten merkittävästi tuntuu silmissä ja sielussa tuntuu. Miten lämmin on tullut! Huh, nyt en jaksa enää, hän sanoi. Pidäs hihasta, minun pitää riisua turkkini.

Mummo riisui turkin ja Lempi käänsi Urholle.

- Urho Myrsky, hän sanoi, sinä menetit vedon!

- Kyllä näen, että voitit. Mutta se on aivain käsittämätöntä, Urho sanoi. Onko todellakin maailmassa jotakin, joka on voimaa vahvempi? hän kysyi ihmeentynyt.

- On... Hyvyys! Lempi vastasi.

Ja niin kävi että Lempi voitti vetoa Urhon vastaan.